

عنوان مقاله:

منسوجات ساسانی و اوایل اسلام

محل انتشار:

مجله باستان شناسی ایران، دوره 12، شماره 1 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

جواد رحمانی - دانشجوی کارشناس ارشد باستان شناسی.

مجید ساریخانی - استادیار گروه باستان شناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهرکرد

خلاصه مقاله:

پارچه های ساسانی یکی از محصولات بود که بسیار تبادل می شدند و علاوه بر ارزش تجاری، ارزش دیپلماتیک و سیاسی زیادی به عنوان هدایای سلطنتی داشتند. عصر ساسانی دوره اوج و تعالی هنر پارچه بافی و بویژه پارچه های ابریشمین و توسعه صنعت بافت آنهاست ولی این نکته را نیز باید اذعان داشت که یکی از دلایل مهم ارزش آنها، وجود نقوش بدیع و خلاقیت در آفرینش طرح ها و نقوشی بود که بر روی کارگاه های پارچه بافی سایر کشورها تاثیر گذاشته بود. همین مبادلات، از روش های مهاجرت نقوش و طرح های ساسانی به اقصی نقاط جهان آن روزگار بود. نقوش حیوانی، گیاهی، هندسی و صحنه های شکار شاهی که عموماً در نقوش دایره ای شکل مدالیون ها محصور شده بودند. این محصولات یکی از محورهای اصلی اقتصادی را تشکیل می دادند که همزمان تولید و تجاری سازی را تحت کنترل در می آورد و تبادلات تجاری بین شرق و غرب راه ابریشم را در اختیار خود می گرفت و سبب می شد که بر روی مراکز و کارگاه های بافندگی شرق (تا چین) و غرب بیژانسی و قرون وسطایی (تا اسپانیا و حتی انگلیس) تاثیر زیادی بگذارند. یکی از شاخصه های مهم منسوجات ساسانی، نقوش تزئینی بکار رفته در آن است که تاثیر عمیقی بر هنر دوره های مختلف تاریخی بعد از خود گذاشته است. از این جمله می توان به دوره های سامانی، اوایل اسلام، آل بویه و ... اشاره کرد. در این پژوهش، با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و با جمع آوری اطلاعات اسنادی، و با استناد به منابع کتابخانه ای و تصویری، به معرفی نقوش و عناصر تزئینی مشترک به کار رفته در منسوجات ساسانی و اوایل اسلام پرداخته و تاثیرپذیری نقوش منسوجات اوایل اسلام از نقوش هنری ساسانی بررسی می شود. بیشترین مضامین و نقوشی که به عنوان نقوش تزئینی در منسوجات اوایل اسلام (دوره آل بویه) استفاده شده اند، در واقع همان نقوش دوره ساسانی است اما منسوجات این دوره در مقایسه با دوران ساسانی نقوش تزئینی و جزئیات بیشتری داشتند و فضای منفی کمتری در سطح پارچه دیده می شود.

کلمات کلیدی:

نقوش، پوشاک ساسانی، صنعت نساجی، آل بویه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1695744>

